

Nieuws uit de Amsterdamse Waterleidingduinen

Wim Kuijper

Dit jaar zijn er weer diverse rapporten over de Amsterdamse Waterleidingduinen verschenen. Ze zijn uitgegeven door Gemeentewaterleidingen Amsterdam en behandelen diverse onderwerpen.

Verleden jaar verscheen het rapport over de fauna in het noordoostelijk deel van de AWD, nu is ook het rapport over het noordwestelijk deel uit. Dit alles in het kader van een ecohydrologisch onderzoek.

De vogels krijgen veel aandacht. In de winter blijven vooral de afvoerkanalen lang ijsvrij waardoor hier soms veel watervogels te zien zijn. Opvallend in dit duingebied zijn o.a. de Krakeend, Kuifeend en Dodaars.

Ook in de zomer is de Kuifeend regelmatig te zien. Samen met de Meerkoet behoort hij tot de meest algemene watervogel van de AWD. Opmerkelijke broedvogels zijn Dodaars, Aalscholver, Krakeend, Tafeleend, Kuifeend, Waterral, Kleine plevier, Blauwborst, Rietzanger, Baardmannetje en Buidelmees. De grotere zoogdieren in het duin zijn, zoals bij de meeste mensen wel bekend, de Ree, het Damhert en de Vos.

De marterachtigen (Bunzing, Hermelijn, Wezel) worden af en toe of helemaal niet gezien. Door vangsten weten we dat er de volgende muizensoorten in het duin leven: Bosmuis, Rosse woelmuis, Veldmuis, Dwergmuis, Bosspitsmuis, Dwergspitsmuis en Waterspitsmuis. Vooral de laatste soort is belangrijk.

Veldmuis

Het is een diertje van natuurlijke oevervegetaties langs water van een goede kwaliteit. Op veel plaatsen komt deze soort niet (meer) voor. Aan andere zoogdieren valt het Konijn en soms de Mol (hopen) op. Voor vleermuizen zijn in het gebied een aantal bunkers geschikt gemaakt als overwinteringsplaats.

Het zijn voornamelijk Watervleermuizen die er gebruik van maken.

De infiltratiegebieden zijn geschikt als leefgebied van amfibieën. Algemeen zijn de Gewone pad, de Rugstreeppad en de Bruine kikker. Minder algemeen zijn de Groene kikker en de Kleine watersalamander en zeldzaam is de Heikikker. In het droge, open duin komt de Duinhagedis voor.

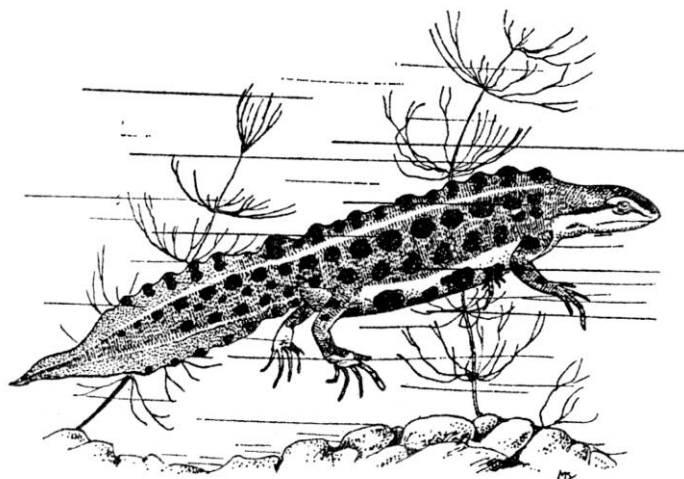
Ook over allerlei ongewervelde dieren staan er gegevens in dit rapport. Loopkevers, dagvlinders,

libellen, mollusken (slakken en mossels) worden behandeld.

Om het gebied geschikter te maken voor planten en dieren wordt er aanbevolen de waterstand op een natuurlijke wijze te laten fluctueren en de oevers van de geulen en kanalen minder steil te maken.

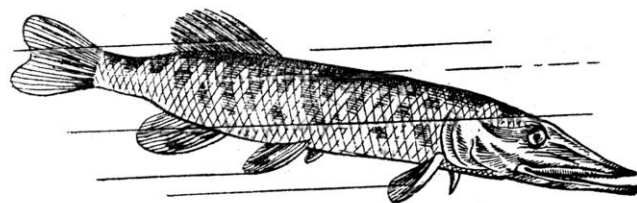
De visstand in de hele AWD wordt in een apart rapport behandeld. In 1997 is er met een aantal vistechnieken gekeken welke soorten in de diverse wateren leven.

Naast de Graskarper, die uitgezet is om het dichtgroeien van kanalen tegen te gaan, komen er niet zo veel soorten voor. Er werden Blankvoorn, Snoek, Baars, Aal, Kolblei, Snoekbaars en Karper gevangen.

Kleine water salamander

Uit eigen ervaring weet ik dat de stekelbaars zeldzaam in het gebied voorkomt. Om de visstand te verbeteren wordt er voorgesteld om het waterpeil meer natuurlijk te laten fluctueren en de oeverbegroeiing niet te vaak te maaien. De libellenliefhebbers moet ik op twee belangrijke publikaties wijzen.

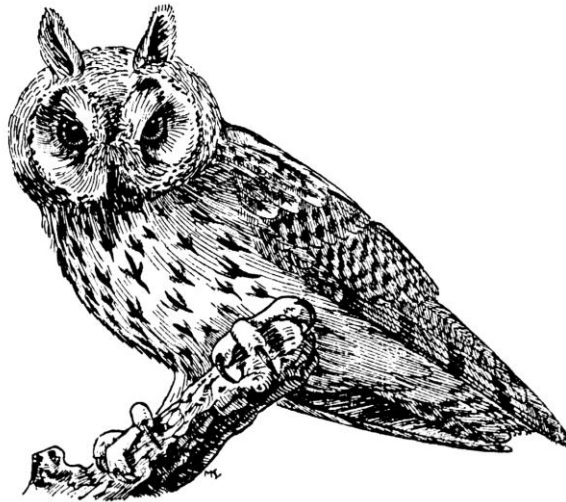

Snoek

Er verscheen dit jaar een rapport over de libellen in de AWD en een voorlopige verspreidingsatlas. De AWD blijkt een soortenrijk duingebied te zijn! (30 soorten). In Haarlem is een libellenwerkgroep (voor Zuid-

Kennemerland) opgericht. Deze groep doet veel speurwerk in de AWD. Beginners en gevorderden zijn welkom om te helpen bij de inventarisatie.

Als u mee wilt doen of vragen over deze werkgroep heeft dan kan Jan-Willem van Velzen (voorzitter), Brouwersstraat 57, 2013 WG Haarlem, tel. 023-5317756, u helpen.

Ransuil

Eind 1997 en begin 1998 zaten er Ransuilen bij de ingang De Zilk. Onderzoek van een aantal braakballen gaf een beeld van het menu van deze soort: 74 Bosmuizen, 11 Veldmuizen, 3 Rosse woelmuizen, 2 Dwergmuizen, 1 Vink, 1 Merel en een onbekende vogelsoort. We weten niet waar de uilen gejaagd hebben maar de kans is groot dat de prooien in de AWD gevangen zijn.

In 1998 zijn er weer allerlei vogelsoorten gezien. Sommigen waren kort, andere lang in het duin aanwezig. We melden een groep van 33 Wilde zwanen in het Zwarteveldekanaal op 28 januari, Kleine zwanen, Zaagbekken, Brilduiker, Geoorde fuut, Kluten, Steltkluut, Witgatjes, Oeverlopers, Groenpootruiters, Zwarte ruiters, Kleine strandlopers, Bonte strandloper, Buizerds, Rode Wouw, Visarenden in september bij het Oosterkanaal, Waterspreeuw bij de stuw in het Barnaartkanaal, Hop, Buidelmees, Beflijster, 400 gierzwaluwen (23 mei), Draaihals, een IJsvogel op een peilschaal in geul 39 en nog vele andere soorten. Een opvallende vangst werd op 20 augustus gedaan bij het

vogelringstation in de AWD: een Woudaapje. Het is een kleine reigerachtige die zeldzaam geworden is in Nederland. In dit duingebied was het de tweede waarneming (eerste in 1972).

Een aantal activiteiten in het duin wil ik u nog melden. Bij de Oranjekom is een vogelkijkwand geplaatst. De Oosterduinrel is geschoond. Bij alle hoofdingangen worden nieuwe informatiepanelen geplaatst. Verder worden er weer geulen 'schoongemaakt', wegen verbeterd en waterwinmiddelen vervangen. Er loopt een grootschalig recreatieonderzoek, er is dus kans dat u vragen kunt beantwoorden. In 1999 worden de parkeerplaatsen voor auto's veranderd.

Ook het bezoekerscentrum gaat veranderen. Momenteel is er een tentoonstelling over bomen te zien.

De jaarkaarten voor 1999 zijn al te koop. Voor slechts f 15,- (60+: f 8,50) kunt u een jaar lang de AWD bezoeken. Jaarkaarthouders kunnen gratis de nieuwsbrief Struinen met nieuws over de AWD ontvangen als ze dat opgeven in het bezoekerscentrum de Oranjekom.

Geraadpleegde literatuur:

- Oosterbaan, B.W.J. en. Baeyens, G, 1998. *Fauna in het noordwestelijk deel van de Amsterdamse Waterleidingduinen*. Rapport Gemeentewaterleidingen Amsterdam.
- Semmekrot S., 1997. *Inventarisatie van de visstand in de Amsterdamse Waterleidingduinen*. Rapport Witteveen + Bos / Gemeentewaterleidingen Amsterdam.
- Wasscher, M.T., 1998. *Libellen in de Amsterdamse Waterleidingduinen*. Rapport EIS-Nederland en Gemeentewaterleidingen Amsterdam.
- Wasscher, M.T. en J. W. van Velzen, 1998. *Voorlopige atlas van de libellen in de Amsterdamse Waterleidingduinen*. Gemeentewaterleidingen A=dam.

+ gegevens uit de Nieuwsbrief Natuuronderzoek Amsterdamse Waterleidingduinen en Struinen. Beide uitgaven van Gemeentewaterleidingen Amsterdam.